

Kallahti Kallvik ry

Helsingin kaupunki

helsinki.kirjaamo@hel.fi

Mielipide Kallvikintien suunnitteluperiaatteista (nähtävillä 7.–25.1.2019)

Keski-Vuosaaren 1960-luvun kerros- ja rivitaloalue on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävä alue yhtenäisenä säilyneen ja aikakautta hyvin edustavan ympäristönsä vuoksi. Aluetta tulee kehittää siten, että sen ominaispiirteet ja arvot säilyvät. Uusia haasteita lähiöiden suunnittelulle ja kehittämiselle tuovat kansainväliset ja kansalliset ilmastopöytäkirjat, jotka edellyttävät muutoksia kaikessa, mitä kaupunkisuunnitteluun tulee: liikenteessä, rakentamisessa, korjaamisessa ja asumisessa; ekologista jälleenrakennusta.

Suunnittelualue, Kallvikintien metsäbulevardi ympäristöineen, on arvokasta luontoaluetta, vanhaa puustoa, jopa metsää, ja pohjavesialuetta. Alueella on tehtävä luontoinventaario ennen muita suunnitelmia, ja on varauduttava tekemään suojeltavia luontoarvoja turvaavat investoinnit yhtäaikaaisesti mahdollisen muun rakentamisen kanssa (kaupunkiympäristölautakunnan päätös 17/12.12.2017).

Keski-Vuosaari. Korjaustapaohjeet (2010) Helsingin rakennusvalvontavirasto, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelma (2018) Helsingin kaupunki / keskushallinnon julkaisuja.

POHJAVESI

Vuosaaren pohjavesi on Helsingin vesihuoltovarmuuden tärkeimpiä ellei tärkein varanto. Tärkeillä pohjavesialueilla tapahtuvasta rakentamisesta ei saa aiheutua pohjaveden likaantumista, pinnan alenemista eikä pohjaveden virtauksen vähentymistä.

Kallahden 1990-luvun alkupuolen rakentamisvaiheen seurauksena Vuosaaren pohjaveden pinta on alentunut pysyvästi noin metrillä ja myös sen laatu on heikentynyt useilla indikaattoreilla, ei kuitenkaan vielä niin paljon, että kriisitilanteen vesivaranto olisi mennyt. Vuosaaren pohjavettä lasketaan edelleen voitavan ottaa tarvittaessa tuhat kuutiometriä vuorokaudessa suoraan vesijohtoverkkoon. Puolustusvoimat laskee Helsingin aluepuolustusjoukkojen vesihuollon kriisitilanteessa pohjaveden varaan.

Pohjaveden pilaamis- ja muuttamiskielto edellyttää, että rakentaminen ei huononna pohjaveden laatua, määrää eikä virtausta. Direktiivin säätämä kielto on ehdoton, mitään poikkeuksia tai lievennyksiä ei voida myöntää. Suunnittelijoiden ja kaavoittajien on osoitettava, millä tavalla pohjavesi suojellaan suunnitelmien mukaan – pelkkä maininta pohjaveden huomioon ottamisesta suunnitelma- tai kaavaselosteessa tai tontinluovutusehdoissa ei riitä. Ellei pohjaveden suojelua pystytä osoittamaan suunnitelmissa, suunnitelluista toimenpiteistä pohjavesialueella on luovuttava.

Hulevesien hallinta on tärkeä osa suojelusuunnitelmaa, esimerkiksi vaatimus johtaa katualueiden hulevedet pois pohjavesialueelta, mutta vielä tärkeämpi on kysymys pohjaveden muodostumisen edellytyksistä: pohjavesialueella on säilytettävä mahdollisimman laaja muokkaamaton maa-alue. Rakentamista ei tule ulottaa muualle kuin jo rakennetuille tai pinnoitetuille maille (esimerkiksi täydennysrakentaminen nykyisten talojen ja katujen tilalle tai päälle, esim. Lidlin tontille tai joillekin pysäköintialueille, ei mihinkään muualle).

On tutkittava mahdollisuus teollisen mittakaavan täydennysrakentamiseen lamellitalojen osalta ylöspäin. Onko mahdollista esimerkiksi lisätä hissittömiin kolmikerroksisiin taloihin kaksi tai kolme

puurakenteista kerrosta ja hissi? Näin asuntorakentamista voitaisiin lisätä kestäväällä tavalla ja säilyttäen maa avonaisena ja muokkaamattomana pohjaveden muodostumista varten.

Pohjaveden pilaantumisriskit Helsingissä (1999), Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 9/99.

Pohjaveden suojelusuunnitelma (2004), Helsingin kaupunki.

Pohjavesi: case Vuosaari. Risto Niinimäki, Helsingin kaupunki, kiinteistövirasto, geotekninen osasto. Maailman vesipäivän seminaari 2009.

Rakentamistapaohje, pohjavesialueille rakentaminen (2014), Helsingin kaupunki.

METSÄVERKOSTO

Helsingin metsäverkoston tarkoitus on estää luontoalueiden eristäminen saarekkeiksi, koska eristyneet luontosaareskeet kaupunkirakenteen keskellä eivät säily monimuotoisena luontona. Ekologisesti kestävä kaupunkirakenne sijoittuu luonnon keskelle, ei toisinpäin eristyneiden luontosaareskeiden saaristo kaupunkirakenteen keskelle. Lisääntynyt tutkimus kaupunkiluonnon ympäristö- ja terveysvaikutuksista osoittaa, että hyvä kaupunkilainen asuin- ja elinympäristö edellyttää nimenomaan metsäluontoa kaupungissa, lähellä kotia ja arkireittejä. Kun Suomi hakee parhaillaan jokamiehen oikeuksille Unescon maailman kulttuuriperinnön statusta, ensimmäisenä Helsingin on turvattava jokamiehen oikeuksien esteetön nauttiminen kaikille helsinkiläisille lähiluonnossa, jalan saavutettavana. Eteläsuomalaisen metsäluonnon monimuotoisuuden säilymisessä Helsinki on avainasemassa; juuri kaupungissa on säilynyt vanhoja luonnontilaisia metsiä, kun metsät kaupungin ulkopuolella ovat pääsääntöisesti talousmetsiä. Helsingin metsiä on hoidettava ja kehitettävä ”hallitun hoitamattomuuden” linjalla, hiilivarasto ja luonnon monimuotoisuus säilyttäen (Kaupunkiympäristölautakunta 31/2018 13.11.2018, 5 §).

Uudenmaan maakuntakaavassa ja Helsingin yleiskaavoissa on merkitty kehitettävä metsäverkostoyhteys Kallahdenniemieltä Ullaksenpuiston ja Pohjavedenpuiston läpi pohjoiseen. Tämä on Uudenmaan liiton zonation-analyysin mukaan Vuosaaren parhaiten kytkeytyneet metsäverkostoyhteys meren rannalta Mustavuoreen ja edelleen Sipoonkorpeen. Itäinen Uutelasta suoraan pohjoiseen kulkeva niin sanottu runkoyhteys (entinen itäinen vihersormi) on katkaistu urheilulaitoksilla, halleilla ja kentillä, ja yhteyslinja sisältää 1,5 km:n pituisen puuttoman nurmiaavikon, golfkentän, joka ei toimi metsäverkostoyhteytenä. Läntinen Ramsinniemen länsirantaa ja Vartiokylänlahden itärantaa myötäilevä runkoyhteys on vakavasti useiden eri rakentamissuunnitelmien uhkaama. Uutelan, Kallvikinniemen ja Ramsinniemen luonnonsuojelualueiden kytkeminen metsäverkostoon edellyttää Pohjavedenpuistosta Kallvikintielle kulkevan ekologisen yhteyden eheyttämistä.

Kallvikintien alueen suunnittelun haasteena on osoittaa, miten Vuosaaren metsäverkostoyhteys voidaan kehittää eheäksi Pohjavedenpuiston ja Kallvikintien mäntybulevardin ja Vuosaaren keskuspuiston välillä.

Ekologisen käytävän eheyttämiseksi tarvitaan Pohjavedenpuiston kohdalle viherkansi yli Vuotien ja metroradan. Vuosaarentien eteläpuolen lisärakentamisesta Kallvikintien varrella on luovuttava. Nyt Kallvikintien alikulun kautta kerrostalokorttelin pihalle ja edelleen Vuosaarentien yli merkitty ”viheryhteys” ei toimi metsäverkostoyhteytenä – yhteys on ratkaistava Kallvikintien ja Vuosaarentien risteysalueella muulla tavalla. Oleellista ekologisessa käytävässä on niin tiheän puuston säilyttäminen ja parantaminen, että latvusyhteys on turvattu; ei riitä, että ”komeimpien puiden ryhmä” säilytetään, jos muu puusto ja aluskasvillisuus raivataan. Olemassa olevat mahdollisuudet on analysoitava huolellisesti ennen periaatepäätöksiä.

Helsingin kestävä viherrakenne. Miten turvata kestävä viherrakenne ja kaupunkiluonnon monimuotoisuus tiivistyvässä kaupunkirakenteessa (2014) Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:27.

HELSINGIN KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO -ESISELVITYS

Kaupunki selvittää parhaillaan mahdollisuuksia perustaa Helsinkiin kansallinen kaupunkipuisto. Kansallisen kaupunkipuiston tavoitteena on säilyttää Helsingin kaupunkiluontoa ja rakennettua kulttuuriympäristöä laajoina, eheinä kokonaisuuksina. Samalla tuetaan kestävästä kaupunkisuunnittelusta ja rakentamisesta.

Kansallisen kaupunkipuiston täytyy:

- sisältää kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tärkeitä luonnonalueita
- sisältää kansallisen historian tai kaupungin omien kehitysvaiheiden kannalta merkittäviä kulttuuriympäristöjä rakennuksineen
- sisältää puistoarkkitehtonisesti tai esteettisesti merkittäviä puistoja ja viherympäristöjä
- olla osa kaupunkirakennetta eli alkaa ydinkeskustasta tai heti sen läheisyydestä
- olla puisto- ja viherympäristönä riittävän laaja ja häiriötön
- olla viher- ja sinirakenteeltaan niin yhtenäinen, että kaupunkipuistoa pitkin on mahdollisuus siirtyä kaupunginosasta toiseen.

Lisäksi on tärkeää, että

- alueelle muodostuu laajien siirtymisen ja vuorovaikutuksen mahdollistavia ekologisia käytäviä
- alue on jatkuva eli liittyy välittömästi ilman selvää rajaa kaupungin ulkopuolisiin luonnonalueisiin tai sitä ympäröivään maaseutuun.

Selvitysprosessissa on esitetty perustellusti mahdollisuus liittää Kallahden ja Keski-Vuosaaren puistot ja metsäiset alueet sekä Kallvikintien arvoympäristö osaksi Helsingin kansallista kaupunkipuistoa, itäisen merellisen Helsingin ja Mustavuoren (sekä Sipoonkorven) yhdistäväksi osaksi. Tämä esitys, joka täyttää kaikki edellä kaupungin omilla sivuilla mainitut edellytykset, on tutkittava mahdollisimman tarkoin ennen suunnitteluperiaatteiden hyväksymistä.

Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin? hel.fi/helsinki/fi/asuminen-ja-ymparisto/luonto-ja-viheralueet/puistot/kaupunkipuisto/ [24.1.2019]

KALLVIKINTIEN ALUEEN KEHITTÄMISESTÄ

Raide-Jokeri 2:n heikoimmin kannattava osuus on Vuosaari. Siis on aloitettava sieltä, missä käyttöä olisi enemmän, Mellunmäen metroasemalta länteen. On tutkittava uudelleen mahdollisuus linjata Raide-Jokeri 2 Mellunmäestä Vuosaaren satamaan metrolinjan uudelle päätepysäkille Niinisaarentietä seuraten. Näin saadaan Yleiskaava 2016 -merkintä pikaraitiotiestä Vuosaaren satamasta Östersundomiin turvattu ilman, että olisi rakennettava irrallinen pikaraitiotiepätkä läpi Östersundomin suojelualueiden.

Asukasmäärätavoitetta on tarkistettava ensinnäkin uuden väestöennusteen ja toiseksi palvelujen ja infrastruktuurin kantokyvyn kannalta. Suuri valtaosa liikenteestä Vuosaaren ja ”manner-Helsingin” välillä tulee aina suuntautumaan Vuosaaresta suoraan Helsingin keskustaan pikemmin kuin jakerilinjalle, oli Vuosaarissa nykyiset 38 000 tai suunnitellut 50, 60 tai 70 000 asukasta. Metron kapasiteetti on ongelma jo nykyisellä asukasmäärällä, samoin terveysaseman ja muiden julkisten palvelujen. Kallvikintien suunnittelussa ei tule tehdä samaa virhettä kuin Helsinki teki kaupunkibulevardien suunnittelussa yleiskaavassa 2016, että alueelle suunnitellaan rakennettavan tuhansia uusia asuntoja ilman, että julkisen liikenteen yhteydet ja muut julkiset palvelut suunnitellaan riittäviksi samanaikaisesti asukasmäärän kasvun kanssa.

Helsinki 25.1.2019

Kallahti Kallvik ry

Helena Saarikoski, puheenjohtaja

045 679 5527, saarikoski.helena@gmail.com